

TRATAR DE AMISTAD

... que no es otra cosa oración mental, a mi parecer, sino tratar de amistad, estando muchas veces tratando a solas con quien sabemos nos ama (V 8, 5).

Procurad luego, hija, pues estáis sola, tener compañía. Pues ¿qué mejor que la del mismo Maestro, que enseñó la oración que vais a rezar? Representad al mismo Señor junto con vos, y mirad con qué amor y humildad os está enseñando. Y creedme, mientras pudieres, no estéis sin tan buen amigo. Si os acostumbráis a traerle junto a vos, y Él ve lo que hacéis con amor y que andáis procurando contentarle no le podréis -como dicen- echar de vos, no os faltará para siempre, habrá de ayudaros en todos vuestros trabajos, habréis de tenerle en todas partes (CV 26, 1).

No os pido ahora que penséis en Él, ni que saquéis muchos conceptos, ni que hagáis

grandes y delicadas consideraciones con vuestro entendimiento; no os pido más que le miréis (CV 26, 3).

Así como dicen ha de hacer la mujer, para ser bien casada, con su marido, que si está triste, se ha de mostrar ella triste, y si está alegre, aunque nunca lo esté, alegre. Mirad de qué sujeción os habéis librado, hermanas. Esto con verdad, sin fingimiento, hace el Señor con nosotros, que Él se hace el sujeto, y quiere seáis vos la señora y andar Él a vuestra voluntad. Si estáis alegre, miradle resucitado [...] Si estáis con trabajos o triste, miradle camino del huerto [...] o miradle atado a la columna lleno de dolores, todas sus carnes hechas pedazos por lo mucho que os ama ... (CV 26, 4-5).

COMENTARI

(Jean Abiven)

Només començar, Teresa dóna el to. Era d'esperar: admirablement dotada per fer companyia o donar conversa, Teresa no s'imagina d'una altra manera la relació amb Déu. Ens convida a tractar d'amistat. Així s'uneix a l'actitud del profeta Elías, Pare del Carmel: «Viu el Senyor, Déu d'Israel, en la presència del qual estic» (1R 17, 1).

Per fer oració, Senyor, cal ser dos. I atès que Tu sempre hi ets, ens toca a nosaltres posar-nos en la teva presència i romandre així. Així de senzill. Per a Teresa, com per cadascun de nosaltres, sens dubte es plantejarà a continuació el problema de què fer en la teva presència. Però cada cosa al seu temps. L'essencial és, abans de res, ser aquí, estar amb tu en relació d'amistat

Això vol dir, per començar, que en l'oració “*no es cuestión de pensar mucho, sino de amar mucho*”. Teresa repetirà diverses vegades aquesta fórmula.

Dos esposos ancians, molt units, que es coneixen de memòria, poden passar una bona estona l'un al costat de l'altre sense creuar moltes paraules.

No obstant circula entre ells un intens corrent d'afecte.

El mateix, Senyor, amb tu en l'oració. Sens dubte sorgeixen distraccions: no es pot impedir que la imaginació vagi pel seu compte. Simplement, quan ens n'adonem, tornem a començar i tornem a tu, a la teva presència. Alguns tornaran espontàniament al seu «tema d'oració». És una actitud completament legítima, però no és la de Teresa. Tots els que coincideixen amb ella tornaran abans de res, com ella, a la teva «companyia». En aquesta relació d'amistat, el principal interlocutor ets tu, Senyor. Sempre pensem que a nosaltres ens toca actuar, portar la veu cantant en la conversa. Com si l'èxit de la trobada depengués únicament de nosaltres! I ens mereixem aquest dur retret que tu feies a Marta: «T'inquietes per moltes coses». O a una carmelita: «No podries deixar-me dir alguna cosa a mi també?».

Senyor, ensenya'ns a deixar-nos fer, a “*establecernos en ti inmóviles y sosegados, como si nuestra alma ya estuviese en la*

eternidad”. Isabel de la Trinitat, que fa aquesta oració, és filla de Teresa de Jesús.

Ets tu qui té alguna cosa a dir-nos. Tu ens parles ja en el teu mateix silenci, que apaivaga la nostra inquietud i ens obliga a «persistir» en la fe.

També ens parles a través d’algun verset de l’Escriptura, en molts casos llegit i rellegit, però que avui se’ns desvetlla com si ho sentíssim per primera vegada, amb un sentit ple, com si s’hagués dit expressament per a nosaltres. I encara que això es produeixi rarament -només quan tu vols- la fidelitat a acudir a la cita, a la teva presència, acaba per modelar-nos a la teva imatge. Com aquestes ancianes mares de sacerdots a les quals una llarga vida d’oració i d’humil abnegació ha acabat per donar-los un «coneixement» de tu, Senyor, tan intuïtiu, potser difícil d’explicar, però molt més profunda de vegades que el del seu fill, llicenciat en teologia.

Tu ets un sòl, Senyor. El sòl hi és per exposar-nos a ell i colrar-nos.

Segons aquesta perspectiva, és important tenir en compte la durada de la conversa. Sant Ignasi, en els Exercicis, assenyala que l’ànima del qui rep els exercicis ha d’anar-se contenta d’haver-li donat a Déu el temps fixat (cf. 12ª anotació). Tindríem la temptació, Senyor, de dir que l’oració, abans fins i tot que acció de gràcies, lloança, contemplació dels teus misteris ... és una hora, mitja hora o un quart d’hora que se’t dona. A fons perdut en certa manera; res més que pel plaer d’estar amb tu. O millor encara, únicament perquè tu gaudeixes, ho sabem, veient-nos aquí, en la teva presència. Per això venim. Som fidels a la cita. Potser tindrem

l’ànim ple de problemes, de preocupacions, serem conscients de tenir una oració pobra. Però almenys hem acudit i ens hi hem quedat. Com el pobre que no té per donar res més que la seva persona i el seu temps.

Podem estar malalts, cansats, sentir-nos rebels a qualsevol reflexió. Tant li fa! Emplenarem aquest temps com vulguem. O, sovint, com puguem, “*echando de vez en cuando unas pajas al fuego para alimentarlo*”, com dirà també Teresa. Estem lluny d’un exercici dur, amb un mètode consciencios, complicat. Un tracte d’amistat no necessita un cap de protocol.

Tu ens crides, Senyor, a una aliança que pot convertir-se en una aventura. Quan, amb Teresa, hem comprès de què es tracta, al mateix temps resolem -i de la manera més elegant- el problema d’enllaçar l’oració amb la vida.

Doncs què seria una relació amorosa que no trobés mai com «perdre temps» amb l’Estimat? Quantes llars fundades sobre un gran amor no resisteixen un tractament d’aquest tipus! Sens dubte el temps passat en oració és qüestió de vocació i de situació. El temps que li dedicarà una carmelita, un rector o una mare de família no tindrà per què ser el mateix. L’essencial serà que n’hi hagi. Però, de manera inversa, el tracte d’amistat no es redueix als moments passats cara a cara. Prossegueix al llarg de tot el dia, i sense importar la distància. Per això “*hijas mías, no haya desconsuelo; cuando la obediencia os trajere [...] a la cocina, entre los pucheros anda el Señor*” (F 5, 8). Aquell o aquella que decideixi seguir-te, allà Senyor, sabrà trobar-t’hi.

CORAZÓN FELIZ

*Dichoso el corazón enamorado
que en sólo Dios ha puesto el pensamiento,
por Él renuncia todo lo criado,
y en Él halla su gloria y su contento.
Aún de sí mismo vive descuidado,
porque en su Dios está todo su intento,
y así alegre pasa y muy gozoso
las ondas de este mar tempestuoso.*

COLOQUIO DE AMOR

*Si el amor que me tenéis,
Dios mío, es como el que os tengo,
Decidme: ¿en qué me detengo?
O Vos, ¿en qué os detenéis?
-Alma, ¿qué quieres de mí?
-Dios mío, no más que verte.
-Y ¿qué temas más de ti?
-Lo que más temo es perderte.*

*Un alma en Dios escondida
¿qué tiene que desear,
sino amar y más amar,
y en amor toda escondida
tornarte de nuevo a amar?
Un amor que ocupe os pido,
Dios mío, mi alma os tenga,
para hacer un dulce nido
adonde más la convenga.*

NADA TE TURBE

*Nada te turbe,
Nada te espante,
Todo se pasa,
Dios no se muda.
La paciencia
Todo lo alcanza;
Quien a Dios tiene
Nada le falta:
Sólo Dios basta.
Eleva el pensamiento,
Al cielo sube,
Por nada te acongojes,
Nada te turbe.
A Jesucristo sigue
Con pecho grande,
Y, venga lo que venga,
Nada te espante.*

*¿Ves la gloria del
mundo
Es gloria vana;
Nada tiene de estable,
Todo se pasa.
Aspira a lo celeste,
Que siempre dura;
Fiel y rico en
promesas,
Dios no se muda.
Ámala cual merece
Bondad inmensa;
Pero no hay amor fino
Sin la paciencia.
Confianza y fe viva
Mantenga el alma,
Que quien cree y*

*espera
Todo lo alcanza.
Del infierno acosado
Aunque se viere,
Burlará sus furores
Quien a Dios tiene.
Vénganle desamparos,
Cruces, desgracias;
Siendo Dios su tesoro,
Nada le falta.
Id, pues, bienes del
mundo;
Id, dichas vanas;
Aunque todo lo pierda,
Sólo Dios basta.*